

اۋىل ـ قىستاقى گۈلدەندىرۋدى جاپپاي ىلگەرلەتىپ،

اۋىل شارۋاشلىغىن، اۋىل ـ قىستاقى وسزاملاندىرۋدى جۈزەگە اسرۋ جولىندا قاجىماي ـ ئالماي كۈرەس جۈرگىزۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

قىستاقئاعى الھا جوۋ ـ ئلعاۋ سەخىندا، شي جىنپىڭ جەرگىلكىتى ورنىنىڭ الھا كاسىپ سالا ـ سىنىڭ دامۇ جاعدايىن تىڭخادى ʼارى برىكتىئۇ ـ جا ـ شىككە سالۇ ʼۇندىرىس جەلىسىن كوردى. سول اراعا جەرگىلكىتى ورنىنىڭ ەككەن ʼتۇرلى الھالارى مەن جىنتىكتەي وڭدەلگەن ونمەدەرى قويىلىپتى، شي جىنپىڭ اسا قىزىعۇشلىقپەن ʼبىر ـ بىردەن قا ـ داعالاي قاراپ، تانىستىرۇدى دەن قويا تىڭداپ، جەرگىلكىتى ورنىنىڭ وسى زامانعى اۋىل شارۋاش ـ لمعى مەن اۋىل ـ قىستاق سايلاختىن دامىتۇ، كول ـ لمەكتىبۇ ەكونومىكانى جەتىلدىرۇ، زورايىتۇ، اۋىلدام ـ تاردى كىرسىتەرىن ارتىتىرىپ، بايۇعا باستاۋ ۱۴دىسىن تۇراقتاندىردى.

سەختىڭ سىرتىندا اۋىلداستار ʼبىىر اراعا جىنالىپ، اسقاق داۋىسىپەن باس شۇجىيگە امانداستى. شي جىنپىڭ اۋىلداستارمەن اڭگىمە دۇكەنىىن قۇرىپ، سول جىلداردا ʼوزىنىڭ شانبەيدە زىيالى جاس بولغان شاققارن ەسكە الدى. شي جىنپىڭ اۋىلداستارعا بىلاي دەدى: مەن شانبەيدە 7 جىل تۇرمىس كەشىردىم، سول جىلدارى اۋىلداستاردىڭ تۇرمىسىنىڭ وتە جاپپالى ەكەندىگىن كورگەنىمدە، كوپىشلىكنىڭ تۇرمىسىن قايتىكەندە جاقسارتۇعا بولادى دەگەندى شىتەي ويلايتىمەن. وسى رەت يان ـ انعا كەلىپ، جەمسى ماۋەلەگەن مول ʼونىم كورنىسىن كوردىم، قاتنىاس شارت ـ جاعدايى با ـ رىنشا جاقسارىپتى، كەرەمەت وزگەرىستەر تۇلىپ ـ تى. بۇرىندارى شانبەيدەگى اۋىلداستار ساتلى اتىز جاساپ، ەگىن ەگىپ، اتىزدا ۇنەمى بەتىن شاڭ قاۋىپ، ارقاسىن كۇن شالىپ، ەسكى تەسەلەرىن سىلتەپ جۇمس سىتەپ، كوپ ەكسە دە ʼتۇسىمى ماردىمىىز بولپ، ەرەكشە بەينەت شەگەتىن، بۇ ـ گىنگى تاڭدا بەتكەيدەگى ەگىستىك جەردى ورنانعا قايتارىپ الھا ەگىپ، اۋىلداستاردىڭ جۇمىسى، تۇ ـ راقتى كىرسى بار بولدى، بالالار جاقسى وقۇ ـ اعارتۇدان يگىلىكتەندى، قارتاردىڭ بارىندە ەمدەۋ قامسىزداندىرۇى بار بولدى، تۇرمىس بارغان سايبىن جاقساردى. شانبەيدەگى وزگەرىس ـ تەردەن جۇڭگونىڭ وزگەرىسىن كورۇگە بولادى. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: قازىر ʼقوس 100 جىلدىق ʼ كۇرەس نىسانىنىڭ ʼبىرىد ـ شى 100 جىلدىق نىساناسى جۇزەگە اسىپ، مۇلەدم كەدەيلىك ماسەلەسى شەشلىپ، اۋىلداستار تاماشا تۇرمىسقا كەنەلدى، الايدا تاى دا ۇزدىكىىز قۇلىش ـ نىپ العا ۇمتىلىپ، بارغان سايبىن تاماشا تۇرمىسقا كەنەلۇ كەرەك. شانبەيدىڭ كىلىمات، جارىقتىڭ

ʼتۇسۇى، ەندىك، تەڭىز دەڭگەبىنەن بىىكتىگى سىياقتىلارى الھا ەگمەشلىگىن دامىتۇعا ەرەكشە ۇي ـ لمەسدى، وعان تامشىلاتىپ سارۇار، الاسارتىپ ەگۇ تەخىيكاسى، جەمىس ئلعاۋ ʼۇندىرىس جەلىسى سىياقتىلاردىڭ ۇزدىكىسىز دامۇىن، سول جەردىڭ وزىندە ساتىپ، ساتۇ جولىنان قام جەمەۋدى قوسا ـ تىن بولساق، الھا ەگمەشلىگىن بار كۇشپەن دامىتۇ ـ دىڭ ورايلى ʼساتى، جەرى شۇرايلى، ەلى تىنىستى دەگۇگە بولادى، بۇل ەڭ تاماشا، ەڭ لايىقتى كاسىپ سالاسى، بولاشاعى زور. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيا ـ سى حالقتىڭ پارتىياسى، خالىق ʼۇشىن قىزمەت سى ـ تەپتىن پارتيا، كوممۇنىستىك پارتيانىڭ بىلىك جۇر ـ گىزۇى بۇقارا ʼۇشىن ʼمىس ʼبىتىرۇ، بۇقارانىڭ ʼمىسىن ويداعىداي ʼبىتىرۇ ʼۇشىن. قۇر ʼسوز ەلدى توزدىرادى، سىكەرلىك ەلدى وزدىرادى. پارتىيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ رۇخىن مۇقيات ۇيرەنىپ، دايەك ـ نىلەندىرىپ، اۋىل ـ قىستاقى گۇلدەندىرۇدى جاپپاي ىلگەرلەتىپ، خالىقتى بايتۇ ساياساتىن ʼبىر ـ بىرلەپ ويداعىداي تىياناقتاندىرىپ، اۋىل شارۋاشلىغىن، اۋىل ـ قىستاقتى وسزاملاندىردىۋدى جەدەل ىلگە ـ رىلەتىپ، اۋىلداستاردىڭ تۇرمىسىن بارغان سايبىن جاقسارتا ʼتۇسۇ كەرەك. اۋىلداستار شاتىرلاتا شاپالاق سوقتى.

وسىدان كەيىن، شي جىنپىڭ يان ـ ان ورتا مەكتەبى زاۋىۋان مەكتەپ اۋماعىنا كەلدى. يان ـ ان ورتا مەكتەبى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى قۇرغان العاشقى ورتا مەكتەپ، اعا بۇىن توڭگەرىس ـ شىلەردىڭ، پەداگوگىتاردىڭ، پارتيا مەن مەملەكەت ـ نىڭ باىشى جولداتىارىنىڭ نىقلاستى قامقورلىعى مەن دەن قويا باۋلۇنىڭ ارقاسىندا تولسقان، داڭقتى تارىقچا جانە تاڭداۋلى توڭگەرىستىك داستۇرگە يە، توڭگەرىستىك بايىرىى رايوندارعا قىرۇار داندىرىلار ـ دى تارىبەلەگەن. شي جىنپىڭ مەكتەپتىڭ وقۇ ـ اعارتۇ تارىخى ساراينىا كىرىپ، مەكتەپتىڭ جالپى تۇعالىق مەكتەپ باسقارۇ جاعدايىن ۇمىستى. شي جىنپىڭ يان ـ ان ورتا مەكتەبىنىن يان ـ ان رۇخمەن ʼبىلىم بەرىپ، ادام تارىبەلەگۇگە تاباندى بولپ، وقۇ ـ اعارتۇدى خالىق رازى بولاتىنداي جاقسى باسقارپ، توڭگە ـ رىستىىك ʼداستۇردى اسقاقتاتىپ، ڭاۋىر جاڭغا ادامدارىن تارىبەلەۋدى ۇمىت ەتتى.

وقۇشلار اسحاناسىندا، ʼتۇرلى ـ ʼتۇستى ʼدامدى تاعامدار تولق داپىىنداالغان. شي جىنپىڭ ئاپتەشتەي كورپ، اسپازداردان تاماقتىڭ باعاسى مەن ʼدامىن ۇمىسىپ، ولارعا ساپاعا شىنايى كەپىل ـ دىك ەتىپ، تازالىققا ʼمان بەرىپ، وقۇشلاردىڭ

تاماقتى الاڭسىز، جاپىلى جەۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ ـ دى تابىستادى.

وقتۇ عىباراتىندا، وقۇشلار ساباق وقىپ جاتقان ـ دى. شي جىنپىڭ تولق ورتا 1 ـ جىلدىق (2) كلاسنا كىرىپ، وقتۇشى ـ وقۇشلارمەن نىقە ـ لاسپەن اڭگمەلەسىپ، وقۇشلاردان قانداي مۇراتى بار ەكەندىگىن، ەسەيگەندە نە سىتەگىسى كەلەتىد ـ دىگىن سۇرادى. ʼبىر وقۇشى بولاشاقتا لى شىجىن سىياقتى شىياڭگەر بولعىسى كەلەتىندىگىن، تاغى ʼبىر وقۇشى داشۇەنىڭ ʼدارى ـ دارمەك كاسبىىد ـ دە وقىغىسى كەلەتىندىگىن، ەندى ʼبىر وقۇشى شەتىل ʼتىلىن ۇيرەنىپ، بولاشاقتا دىپلومانىا اۋ ـ دارماشىسى بولعىسى كەلەتىندىگىن ايتتى. شي جىنپىڭ تىڭداپ قاباعات قۇانىپ، ولاردىڭ ʼومىر نىسانا ـ سى ايقىن، مۇراتى اسقاق ەكەندىگىن القادى. ول وقۇشلاردى كىشكەنتايىنان باستاپ ۇلى مۇرات ورناتىپ، سوتسىيالىزمنىڭ قۇرىلىسشىلارى مەن ʼگىز ـ باسارلارى بولۇدى ماقسات تۇتىپ، قىزىل گەنىنىڭ ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇگە نىتتالاندىردى.

مەكتەپتەن اتاننار كەزدە ʼتۇن پەردەسىن جا ـ ملدى. وقۇشلار كلاسنان شىعپ، باس شۇجىدى شاپالاق سوغىپ اتاندىرىپ سالدى. شي جىنپىڭ كوپىشلىككە قول بۇلعاپ قۇرمەت ʼبىلدىردى.

10 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى تۇستەن بۇرۇن، شي جىنپىڭ حىنان ان ـ ياك لىنجوۋ قالاسى جۇڭچيى توغانى مىسكەرتكىش ساراينىا كەلدى. وتكەن عا ـ سىردىڭ 60 ـ جىلدارى، جەرگىلكىتى خالىق تايىعات ـ قا تانىىىپ جاڭبىر كۇنتەىن سۇركەيىلى تىرشلىك وىر ـ تاسىن وزگەرتۇ ʼۇشۇن، پارتيا مەن ۇكمەتىنىڭ قول ـ داۋىندا، تايخاڭشىان تاۋى قايتىللىنان جوڭاك وزەند ـ نىڭ سۇىن لىنشىان اۋدانىنا باستاۋ سۇ يىگىلىگى قۇ ـ رىلىسىن سالغان، ول ʼجاساندى قۇس جولى ʼ دەپ اتالغان. شي جىنپىڭ كورمە ساراينىا كىرىپ، ʼمىڭ جىلدىق قۇاڭشلىق اپاتى، ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاىقان كۇرەس ʼ، ʼقىزىل تۇدىڭ جەتەكىشىل ـ گىندە كەرەمەت جاراتۇ ʼ، ʼقاھارمان خالىق، تاي ـ جاڭداغى وشپەس ەسكەرتكىش ʼ، ʼەلدە زور وز ـ گەرىس بولپ، ارمان جۇزەگە استى ʼ، ʼبۇرىنغىعا مۇراڭكەرلىك ەتىپ، بولاشاقتا جول اشۇ، رۇخ ماڭ ـ گىلىك ʼ سىياقتى كورمە مازمۇنلارنى رەتى بوينىشا كوردى. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جۇڭچيى توغانىنىڭ ʼوزى ەسكەرتكىش، ول لىنشىيان ـ دىقتاردىڭ تاعدىرعا ʼئىان بەرمەپتىن، جەڭلىسكە موپىنىسال بولماپتىن، تايىعاتپەن باتىلدىقپەن سايبىسا ـ تىن قاھارماندىق جىگەرىن ەستەلىككە العان.

جۇڭچيى توغانى رۇخمەن حالقتى، اسىرەسە، قالىڭ جاستار مەن وسىبرىيەدەردى تارىبەلەۋ كەرەك، سوتسىيالىزم سايبىسۇمەن كەلگەن، سىتەسۇمەن كەلگەن، قۇرباندىق بەرۇمەن كەلگەن، بۇرىندارى وسىلاي عانا ەمەس، جاڭا داۋىردە دە وسىلاي بولادى. اعا بۇنىدار جان قىيارلىقپەن سىتەمەگەن بولسا، ولار سىتقى قانىن، اۋەلى، ʼومىرىن ارناما ـ عان بولسا، بۇگىنگى باقتىتى تۇرمىس بولماس ەدى، ʼبىىز ولاردى ماڭگى ەستە ساقتاۋىمىز كەرەك. بۇگىنگى تاڭدا ماتەرىيالىدىق تۇرمىس با ـ رىنشا جاقىباردى، الايدا يۇيىگۇڭنىڭ تاۋ كوشىرۇ، قاجىرلىقپەن كۇرەس جاساۋ رۇخىن وزگەرتۇگە بولمايدى. جۇڭچيى توغانىنىڭ تارىبەلىك ʼمانى وتە زور، كوپىشلىك كەلىپ كورۇگە ʼئىبىستى. وسىدان سوڭ، شي جىنپىڭ جۇڭچيى توغانى سۇ ايرىغىشىنىڭ اينالم جاعدايىن سول جەردىڭ وزىندە كورپ، سۇ ايرىغىشتىڭ سۇ رەتتەسۇ، سارۇار، ەكولوگىيالىق ورتا ـ نى جاقسارتۇ سىياقتى جاققارداغى ماڭىزدى رولىن ئاپتەشتەي ۇمىستى.

جۇڭچيى توغانىن سالۇ بارىسىندا 300 جاستان ۇيمىداسقان ەكىپىدىلەر اترەتى ʼبىر جىل 5 اي ەر ـ لىكپەن شايقاسۇ ارقىلى جەر ʼتۇزىلىسى قىيىن، تاس ـ ئاقتى، قاتتى قۇلاما جارتاستى قاشاپ اشقان، بۇل سۇ جەتكىزۇ تۇنەلى جاستار تۇنەلى دەپ اتالغان. شي جىنپىڭ باسپالىدابقپەن ولەپ شىعىپ، جاستار تۇنەلىنە كەلىپ، جالعىز ايباق جولدى بويلاي جۇڭچيى توغانىن كوردى. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭچيى توغانى رۇخى يان ـ ان رۇخمەن تامىرلاس، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ وشپەس تارىخىي ەستەمەسى، ادام كوڭلىن ماڭگى جەلىپىندى ـ رەدى. جاس ۇرپاقتار جاپاعا شىدامدى بولۇ، ʼگوز كۇشنىە سۇبەنىپ ʼومىر ʼسۇرۇ، قاجىرلىقپەن كۇرەس جاساۋ رۇخىنا مۇراڭكەرلىك ەتىپ جانە ونى ساۋلەلەندىرىپ، داندايىسۇشلىق پەن ەر كەلىكتى تاستاپ، ʼبىىزدىڭ اعا بۇنىدارىمىز سىياقتى جاستىق جالىندارىن تارىختىڭ وشپەس ەسكەرتكىشىنە وىر ـ نەكتەشۇ كەرەك. ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىد ـ ساناسىن جۇزەگە اسىرۇ، اتاپ ايتقاندا، ʼبىر ـ ەكى ۇرپاقتىڭ ʼمىسى، ʼبىىز ʼدال وسى شاققا تۇرا كەلدىك، ۇمىتتى اقتاپ، ʼبىىز وسى ۇرپاقتىڭ ۇلە ـ سىن قوسۇمىىز كەرەك. جۇڭچيى توغانى رۇخى ماڭگى ساقىنالادى!

10 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى تۇستەن كەيىىن شي جىنپىڭ ان ـ ياك قالاسىنىڭ بانىس سولتۇستىك شەتىندەگى حۇانخى وزەنىنىڭ وڭتۇستىك، سولتۇس ـ تىىك ەكى جاعالاۋىنا ورنالاسقان يىنشۇي ەسكى

كۇشتى سايباسى جاۋاپكەرشلىك سەىزممەن پارتيا 20 ـ قۇرىلتايى رۇخىنىڭ نىشانان الا ـ بىىندا جالپى بەتتىىك تىياناقتانىپ، تامىر تارتۇىن ىلگەرلەتىپ، جاڭا داۋىردەگى جاڭغا جورىقتا جاپپاي سوتسىيالىستىك وسىزاملاندان ـ ھان مەملەكەت قۇرۇدىڭ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇىن جاپپاي ىلگەرلەتۇدىڭ شىنجياڭ تاراۋىن قۇلىشنا جازۇ كەرەك.

۱ پارىيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ رۇخىن مۇقيات، وىد ـ داعىداي ۇيرەنىپ، تەرەڭ ۇيرەنىپ جەتە تۇ ـ سىنۇگە، جەتە ۇمىنىپ تولق تۇسىنۇگە شىنا ـ يى كەپىلدىك ەتىپ، شىن ھانىىندە وى ـ سانا ـ نى قارۇلاندىرۇدا، اھالىياتقا جەتەكىشىلىك ەتۇدە، قىزمەتتى ىلگەرلەتۇدە پايدالانۇ كەرەك. خالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى مەن خالىق قۇرىلتايى كادىرلارنى ۇيمىداسىتىرىپ، كوپ ʼتۇرلى فورماداعى، كوپ ساتىلى، جاپپاي قامىتغان ۇيرەنۇ ـ باۋلۇ ورسىتەتىپ، پارتيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ رۇخىن ۇيرەنۇدىڭ، دايەكتىلەندىرۇدىڭ تەرەگدەۋىن، كوكەيىگە ۇيالاۋىن، ناقىتلانۇىن ىلگەرلەتۇ كەرەك. پارتيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ رۇخىن كەڭ كولەم ـ دە ويداعىداي ۇگىتىتەپ، بارلىق ادامنىڭ

جۇرتىندا قىزمەت تەكىسەردى. يىنشۇي ەلىمىز تارى ـ خىنداعى تۇڭغىش جازىبا دەرەكپەن انىقتاۋعا بولاتىن، ارخەولوگىيالىق قازىبالار دالەلدەگەن شاڭ ʼداۋىرىنىڭ سوڭعى مەىزگىلىندەگى قالا ەسكى جۇرتى. شي جىنپىڭ يىنشۇي مۇراجايىنا كىرىپ، قولا جابدىقتار، قاس تاسى بۇيىمدارى، ساۋىت ـ سۇبەك جازۇى سىياقتى قازىپ السىغان مادەنىي ەسكەرتكىشتەردى زەر سالا كوردى. وسىدان كەيىن شي جىنپىڭ اربالار مەن اتىتار شۇڭقىرى كورمە زالىنا كەلىپ، شاڭ داۋىرىندەگى كوللىك ار ـ بالارىنىڭ ناقتى زات ۇلكىسىن جانە جول سوراپتا ـ رىن كوردى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: يىنشۇيدان قازىپ السىغان ساۋىت ـ سۇبەك جازۇى ʼبىىزدىڭ 3000 جىلدىڭ الدىنداغى جازۇد ـ مىزدى ساقىتاپ قالدى، جۇڭگونىڭ ناقتى تارىخىن شامامەن 1000 جىل العا ىلگەرلەتتى. يىنشۇيدى كورۇدى مەن ۇزاققان بەرى اڭسىاپ كەلگەنىمىن، بۇل جولى كەلۇم جۇڭخۇا وركەنىبە ـ تىن اناعۇرلم تەرەڭدەي ۇيرەنىپ، ʼتۇسىنىپ، ەرتەدەگىنى بۇگىنگىنىڭ كادەسىنە جاراتىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ وسى زامانىعى وركەنىيەتىن انا ـ عۇرلىم ويداعىداي قۇرۇعا ۇلكى ازىرلەۋ. جۇڭ ـ گونىىڭ خانىزۇ جازۇى ەرەكىشە كەرەمەت، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ قالىپتاسۇى مەن دامۇى خانىزۇ جازۇىن جالعاىستىرۇدان قول ۇزە المايدى. بۇل جاعىندا ارخەولوگىيا سىتەرىنىڭ ەڭبەگى زور. ار ـ ھەولوگىيا قىزمەتى ۇزدىكىسىز ʼمان بەرىپ جانە كۇشەيتىىپ، جۇڭخۇا وركەنىيەتىنىڭ قاينارىن قا ـ راستىرۇ نىجىنەنەرىياسىن ۇزدىكىسىز تەرەگدەتۇ كەرەك. جۇڭخۇا وركەنىيەتىنىڭ تارىخىي اربدان باستالىپ، جەلدەن ۇزۇلىسى جاساماي، ʼبىىز ـ دىڭ ۇلى ۇلتىمىزدى سومىدادى، بۇل ۇلت تاغى ۇلى بولا بەرەدى. مادەنىي ەسكەرتكىشتەردى قازۇ، زەرەتتەشۇ، قورعاۋ قىزمەتى ارقىلى تاڭداۋلى ʼداسىتۇرلى مادەنىيەتتى اناعۇرلىم ويداعىداي جاا ـ ھاستىرۇ كەرەك. شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭخۇانىڭ تاڭداۋلى ʼداسىتۇرلى ما ـ دەنىيەتى پارتىيامىزدىڭ جاسامپاز نازاراياسىنىڭ ʼتامىرى ʼ، ʼبىىزدىڭ ماركىسىزمنىڭ جۇڭغوشالانۇىن، زامانالاۋىىن ىلگەرلەتۇمىىزدىڭ ʼتۇبىرىلى جولى ʼ ەكىنى ۇشنامىستىرۇ ʼ. ʼبىىز مادەنىيەت سەنىمىن بە ـ كەمدەپ، جۇڭگولقى بولۇ سەنىمىمىز بەن ماقتا ـ نىش سەىزمىمىزدى كۇشەيتۇمىىز كەرەك.

چىن شي جانە ورتالىقتىڭ قاتىستى تاراۋلارىند ـ

داعى جاۋاپتى جولداتىتار سەرىك بولپ جەكە ـ

جەكە جوعارىداعى قاتىستى قىيمىلدارعا قاتىناسىتى.

داۋىردەگى خالىق قۇرىلتايىنىڭ زاڭ ـ ەرەجە شىعارۇ قىزمەتىن ىلگەرلەتىپ، ماڭىزدى سالا ـ لارداغى زاڭ ـ ەرەجە شىعارۇدى جەدەل ىلگە ـ رىلەتىپ، جوعارى ساپالى زاڭ ـ ەرەجە شىعارۇ ارقىلى جوعارى ساپالى دامۇدى قامتاماسىز ەتۇ، رەفورمانى تەرەڭدەتۇدى ىلگەرلەتۇ، قوعام ورنىقتىلىغىن قورعاۋ كەرەك. جاڭا داۋىردەگى خالىق قۇرىلتايىنىڭ باقلاۋ قىزمەتىن ىلگەرلە ـ تىپ، دۇرىس باقلاۋعا، ʼونىمدى باقلاۋعا، زاڭ بوينىشا باقلاۋعا تاباندى بولپ، تۇرل ـ شە باقلاۋ تاسىلدەرىن ۇشتاستىرىپ، بايالا ـ نىستىرىپ، زاڭ ـ تۇىمىدەردىڭ تەگەۋرىنىن شىن ھانىىندە كۇشەيتۇ كەرەك. جاڭا داۋىردە ـ گى خالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى قىزمەتىن ىل ـ گەرلەتىپ، خالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىمەن جانە خالىق بۇقاراسىمەن بايلانىستى كۇشەي ـ تىپ، خالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ رولىن اناعۇرلىم ويداعىداي ساۋلەلەندىرۇ كەرەك. جاڭا داۋىردەگى خالىق قۇرىلتايىنىڭ ʼوز قۇ ـ رىلىسىن ىلگەرلەتىپ، خالىق قۇرىلتايىنىڭ پارتيا قۇرىلىسىن تاباندىلىقپەن ىلگەرلەتىپ، خالىق قۇرىلتايى پارتيا ۇيمىنىڭ جالپى بەتتىك العا باسۇىن، جالپى بەتتىك شىڭداۋىن ىلگەرلەتۇ كەرەك.